

1e halfjaarrapportage 2020

DE
HELDEN
VAN
RIJSWIJK

INLEIDING	3
LEESWIJZER	4
1. VOORJAARSNOTA 2020	8
PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE	9
PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID	10
PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER	11
PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN	12
PROGRAMMA ONDERWIJS	13
PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	14
PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN	15
PROGRAMMA WONEN EN LEVEN	18
ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN	21
PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING	23
PARAGRAAF FINANCIERING	24
ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2020	25
RISICOPARAGRAAF	26
2. FINANCIËLE EFFECTEN CORONA	27
3. KADERNOTA 2021	34
FINANCIEEL OVERZICHT EN TOELICHTING OP DE OMBUIGINGEN	39

INLEIDING

Het college van burgemeester en wethouders biedt u de eerste halfjaarrapportage 2020 aan. Deze rapportage komt tot stand onder bijzondere omstandigheden. De maatregelen die in het belang van de volksgezondheid zijn genomen in de strijd tegen het Coronavirus raken het sociale, maatschappelijke en economische leven. Ook in Rijswijk. De corona uitbraak leidt tot grote onzekerheden. Bijvoorbeeld op het gebied van (macro) economische thema's als de economische groei, werkgelegenheid en de overheidsfinanciën. Maar ook op sociale thema's als de bescherming van – nieuwe en bestaande – kwetsbare groepen, eenzaamheid en leerachterstanden. En niet in de laatste plaats is er veel onzekerheid voor verenigingen en maatschappelijke en culturele instellingen.

De landelijk ingestelde maatregelen en de effecten daarvan zullen op lokaal niveau hun uitwerking hebben. Gemeenten zullen hier voor een deel door het Rijk financieel worden gecompenseerd. Voor het andere deel zullen gemeenten zelf de financiële consequenties moeten dragen. Bij het opstellen van de gemeentelijke begroting – die al voor de uitbraak van de Corona crisis onder druk stond – zullen we rekening moeten houden met deze ontwikkelingen.

De halfjaarrapportage geeft geen rooskleurig beeld. De financiële gezondheid van Rijswijk gaat de laatste jaren flink achteruit. In 2018 en 2019 hebben we te maken gehad met forse verliezen die afgeboekt moesten worden van de reserves. De belangrijkste oorzaken zijn de structurele tekorten in de jeugdzorg en de achterblijvende uitgaven vanuit het Rijk. Tijdens de tijdelijke uitgavenstop is een pakket ombuigingsvoorstellen samengesteld voor de raad om het tekort over 2020 op te kunnen lossen. Maar ook voor de komende jaren zet de dalende lijn zich verder voort. Daar komen dit jaar ook de financiële gevolgen van de coronacrisis bovenop, waarbij nu nog niet goed te overzien is hoe groot de impact hiervan zal zijn. Zeker is dat de tekorten zullen oplopen.

We houden daarom vast aan de ingezette koers om de begroting structureel in evenwicht te brengen. De financiële buffers zullen moeten worden aangesterkt om tegenvallers te kunnen opvangen. Daarbij willen we financieel wendbaar zijn en blijven om snel en adequaat te kunnen blijven anticiperen op nieuwe ontwikkelingen. We bereiden ons hierop voor door ruimte te creëren in de begroting. We zetten daarbij in op efficiency en aanpassing van beleid. Pas in de laatste plaats opteren we voor de verhoging van inkomsten. We willen inwoners en bedrijven zo veel mogelijk ontzien in deze moeilijke tijd. Daarom zullen we moeten bezuinigen om noodzakelijke investeringen in de stad mogelijk te maken. Hiervoor moeten wel eerst forse keuzes worden gemaakt. We stellen een zoekopdracht van € 5 miljoen voor. Vanuit het project Transparant Begroten bieden wij een overzicht met verschillende keuzemogelijkheden, zodat u een goede afweging kunt maken tussen de verschillende keuzemaatregelen. Gelet op de bijzondere omstandigheden adviseren we om ook de samenleving vroeg te betrekken bij het begrotingsproces.

Ondanks alles wat er op ons afkomt, zijn we in staat om met de voorgestelde aanpak de financiën in evenwicht te brengen. Maar de rek is er nu wel uit. Met de huidige tendens van teruglopende inkomsten bevinden we ons nog steeds in een dalende lijn. Als deze ontwikkeling zich voortzet, kunnen we niet uitsluiten dat we voorzieningen in de stad moeten sluiten, ook al is dit het laatste wat we willen. We doen dan ook een dringend beroep op het Rijk om een oplossing te bieden voor de structurele tekorten, zodat we onze financiën gezond kunnen houden voor nu en in de toekomst. Zodat Rijswijk ook voor toekomstige generaties een aantrekkelijke stad blijft om in te wonen en te werken.

LEESWIJZER

Het college van de gemeente Rijswijk biedt u deze eerste halfjaarrapportage 2020 aan. Deze rapportage bestaat uit:

- de voorjaarsnota 2020;
- een update van de financiële gevolgen van de Coronacrisis;
- de kadernota 2021.

De voorjaarsnota is bedoeld als een informatie- en beslisdocument van het college aan de raad, met inhoudelijke informatie over:

- de structurele doorwerking voor 2020 van de jaarrekening 2019;
- beleidsmatige en financiële ontwikkelingen van het lopende jaar 2020;
- andere relevante informatie voor 2020 met eventueel een doorkijk naar latere jaren.

Voorjaarsnota

De opbouw van de voorjaarsnota is als volgt:

- programma's;
- algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien;
- paragrafen.

Financiële consequenties voorjaarsnota

De financiële consequenties van de voorjaarsnota zijn opgenomen in deel 1 van deze rapportage. Ze zijn als volgt opgebouwd (V=voordeel, N=nadeel):

<i>Beginstand vóór de voorjaarsnota</i>	V	179.000	
(begroting 2020 na begrotingswijzigingen)			V 179.000
<i>Voorjaarsnota 2020:</i>			
Programmatotaal ontwikkelingen	N	1.331.000	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	N	1.248.000	
Bedrijfsvoering	N	580.000	
Mutaties reserves*		*	
Ombuigingen	V	3.026.000	
			N 133.000
<i>Totaal inclusief de voorjaarsnota</i>			V 46.000

* Er worden geen bedragen uit de reserves onttrokken.

De actualisatie van het financieel beeld leidt voor 2020 tot een negatieve bijstelling van € 3,1 mln. Teneinde de begroting 2020 weer in evenwicht te krijgen is binnen de budgetten geïnventariseerd op welke lasten nog geen verplichting is aangegaan en welke ombuigingen op korte termijn te realiseren zijn. De uitkomst is € 3,0 mln. aan ombuigingen die op korte termijn mogelijk zijn. Het betreft efficiency, de organisatie en het beleid.

Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar de bijlage Financieel overzicht bij eerste halfjaarrapportage 2020.

Financiële effecten corona uitbraak

Begin maart werden in Nederland de eerste maatregelen afgekondigd om verspreiding van het virus in te perken, met grote maatschappelijke en economische gevolgen. Er zijn nog veel onzekerheden over de duur van de huidige 'intelligente lock down' en het macro economisch effect van de corona uitbraak op thema's als economische groei, werkgelegenheid en de overheidsfinanciën. De Rijksoverheid werkt nog volop aan de uitwerking van en het vervolg op het eerste noodpakket aan financiële maatregelen. Ook daar zitten nog veel onzekerheden in.

Eerste beelden impact corona: raadsinformatiebrief 14 april

In de raadsinformatiebrief van 14 april IB 20 040 "Resultaat 2019 en huidig financieel beeld" is een eerste beeld geschetst van de begrotingsposten die door de corona uitbraak geraakt kunnen worden. Daarbij is op basis van de vastgestelde begroting 2020 een eerste scan gemaakt van de begrotingsposten die mogelijk geraakt worden. Gelet op alle onzekerheden die hierboven genoemd zijn (duur van de intelligente lock down, macro economisch effecten en compensatie van de Rijksoverheid) is ervoor gekozen de mogelijke financiële impact inzichtelijk te maken op basis van drie scenario's. Dat leidt tot een bandbreedte van de mogelijke negatieve gevolgen voor de reguliere begroting tussen € 2 en € 8 mln.

Naast een mogelijk effect op de reguliere begroting leidt de corona uitbraak ook tot een aantal specifieke risico's. Dit betreft de grondexploitatie, de invordering, het sociaal domein en een aantal gemeenschappelijke regelingen (GGD, DSW).

Update medio mei: eerste effecten worden zichtbaar, nog veel onzekerheden

Ook nu zijn er nog veel onzekerheden over de duur van de maatregelen, de compensatie vanuit het Rijk en de economische effecten. Over de effecten op de begroting van Rijswijk is het volgende te melden:

- voor de Tozo regelingen is een voorschot ontvangen van het Rijk van € 3,7 mln., op basis van de huidige informatie wordt rekening gehouden met € 4,7 mln. aan uitgaven;
- in de bijstandsuitkeringen is nog geen effect zichtbaar;
- DSW is hard geraakt door de corona uitbraak, Rijswijk zal naar verwachting een deel van de verliezen moeten dragen;
- de GGD draait ook overuren, ook daarvoor zal Rijswijk naar verwachting een deel van de extra kosten moeten dragen;
- aan de kostenkant is het faciliteren van thuiswerkplekken een mogelijke kostenpost; en
- het effect op de baten is zichtbaar in de toeristenbelasting, precario standplaatsen, de parkeeropbrengsten en huurbaten maatschappelijk vastgoed.

Het college heeft daarnaast positief besloten op coulance regelingen voor H4, H10 en taxivervoer. Verder ondersteunt de gemeente de winkeliersverenigingen in hun campagne.

Er zijn nog steeds veel onzekerheden, het huidig beeld van de financiële effecten bevindt zich binnen de bandbreedte van tussen € 2 en € 8 mln. zoals uitgewerkt in de raadsinformatie brief van 14 april. In deel 2 van deze rapportage is een nadere toelichting opgenomen over de huidige effecten van de corona uitbraak.

Hoe gaan we om met de schade van de corona uitbraak

De corona uitbraak is een onverwachte en onvoorspelbare gebeurtenis. Het college hecht aan een gezond begrotingsevenwicht in de reguliere begroting, daarom worden de financiële effecten van de corona uitbraak apart gezien. De Rijksoverheid heeft een pakket noodmaatregelen van miljarden beschikbaar gesteld. De gemeente heeft beperkte middelen en kan daardoor beperkt als vangnet functioneren. Bovendien hebben de resultaten over 2018 en 2019 de veerkracht van de financiële positie al aangetast.

Het college wil haar verantwoordelijkheid nemen en haar inwoners, bedrijven, instellingen en verenigingen zo veel als mogelijk bijstaan in deze moeilijke en onzekere tijd. Zo heeft het college al besloten om voor elke betalingsverplichting aan de gemeente, uitstel van betaling te verlenen voor wie dat nodig heeft. Dit zal echter niet genoeg zijn en daarom is het van belang om te bepalen wat de gemeente Rijswijk aan financiële mogelijkheden heeft om steun te bieden waar het nodig is. In de Raadsinformatiebrief van 20 maart 2020 (IB 20.023660) heeft het college een aantal uitgangspunten geformuleerd die zij hierbij wil hanteren.

Het opvangen van de financiële effecten van de corona uitbraak (voor zover niet door het Rijk gecompenseerd) kan op drie manieren worden vormgegeven:

- Ten laste van de reserves brengen (weerstandsvermogen);
- Ten laste van de exploitatie brengen; of
- Een combinatie daarvan.

De financiële schade van de corona uitbraak is onverwacht en onvoorspelbaar. Daarnaast is het van belang in Rijswijk te blijven investeren. Het college stelt daarom voor de financiële schade van de corona uitbraak, zoals die te zijner tijd resteert na compensatie door het Rijk, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen. In deel 3 wordt dit verder toegelicht en uitgewerkt.

Kadernota 2021

Deze kadernota en later dit jaar de begroting 2021-2024 komen tot stand in bijzondere omstandigheden. De corona uitbraak leidt tot grote onzekerheden op macro economische thema's als de economische groei, werkgelegenheid en de overheidsfinanciën.

De financiële gezondheid van Rijswijk is kwetsbaar. Op de ranglijst financiële kengetallen van gemeenten bezet Rijswijk zowel landelijk, als binnen de referentiegroep (gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners) de laatste plek. De financiële kengetallen geven een beeld van de financiële gezondheid en zijn onder andere een belangrijk onderdeel van het toezicht door de provincie. Rijswijk heeft een zeer risicovol profiel, met uitzondering van de weerstandsratio. De tekorten van 2018 en 2019 zorgen daarnaast voor een snel slinkende algemene reserve. De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van risico's en tegenvallers.

In aansluiting op het coalitieakkoord ('we bouwen voort aan een controleerbare begroting met inzicht in vrij besteedbare middelen en gebonden middelen') en indachtig de kwetsbare financiële gezondheid heeft het college opdracht gegeven voor het traject Transparant Begroten. Het doel van Transparant Begroten is tussen de wettelijke en niet-wettelijke taken bestuurlijke keuzemogelijkheden inzichtelijk te maken en hierbij de maatschappelijke, financiële en organisatorische effecten te duiden.

Gelet op de geschetste context en uitgangspunten formuleert het college de volgende vijf voorstellen.

1. Rijswijk heeft een zeer risicovol profiel voor wat betreft de financiële gezondheid. Het college wil binnen vier jaar naar een neutraal profiel toegroeien, zodat de gemeente financieel gezond de toekomst in gaat.
2. De solvabiliteit is de belangrijkste graadmeter voor de financiële gezondheid. Voor een neutraal profiel (solvabiliteit tenminste 20%) moet het Eigen Vermogen in vier jaar met € 23,5 mln. groeien naar € 51 mln. Het college stelt daarom voor € 20 mln. van de Eneco opbrengst toe te voegen aan de algemene reserve. Door deze toevoeging aan de algemene reserve verbetert de solvabiliteit direct naar 16%. Door o.a. de afname van de boekwaarde Rijswijk buiten groeit het in de jaren daarna naar het gewenste niveau van 20%.
3. Het traject Transparant Begroten heeft als doel het inzichtelijk maken van de bestuurlijke keuzemogelijkheden binnen de begroting van Rijswijk. De resultaten van Transparant begroten zijn:

Gevonden efficiency mogelijkheden: € 1.1 mln.

Keuzemogelijkheden aanpassen beleid: € 8.5 mln.

Keuzemogelijkheden vergroten inkomsten: € 1.1 mln.

Het college wil inzetten op het uitwerken van € 5 mln. van deze keuzemogelijkheden. Hiermee wordt het tekort in de jaren 2021 e.v. (zie deel 1) omgebogen in een overschot, waardoor een gezonde reguliere exploitatie ontstaat die ruimte biedt om in Rijswijk te investeren en risico's in de toekomst op te kunnen vangen.

Alle keuzemogelijkheden van het traject Transparant Begroten zullen openbaar met de raad gedeeld worden. Op grond van de uitgangspunten wil het college inzetten op efficiency (€ 1.1 mln.) en aanpassing van beleid (€ 3.9 mln.).

4. De financiële schade van de corona uitbraak is onverwacht en qua omvang onvoorspelbaar. Daarnaast is het van belang in Rijswijk te blijven investeren. Het college stelt daarom voor de financiële schade van de corona uitbraak, zoals die te zijner tijd resteert na compensatie door het Rijk, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen. In de hierboven geformuleerde voorstellen is hiermee rekening gehouden: indien de omvang van de schade beperkt blijft biedt de ruimte in de reguliere exploitatie ruimte om het weerstandsvermogen aan te vullen. Indien de omvang van de corona schade groter uitpakt dan kunnen aanvullende keuzemogelijkheden uit de resultaten van Transparant Begroten uitgewerkt worden.
5. In maart 2020 is de opbrengst van de verkoop van Eneco bijgeschreven. Het college stelt voor € 20 mln. hiervan toe te voegen aan de algemene reserve (voorstel 2). Het college stelt voor het restant ad. € 50 mln. toe te voegen aan een bestemmingsreserve/investeringsfonds. Het college zal een investeringskader uitwerken voor de uitgangspunten voor de besteding hiervan, waarover het politieke debat gevoerd kan worden. Vooruitlopend op het politieke debat vindt een strategische bijeenkomst plaats. Het college stelt voor dit investeringsfonds te bevriezen, in elk geval totdat over het investeringskader besluitvorming in de raad heeft plaatsgevonden.

De meicirculaire is nog niet verwerkt in deze eerste halfjaarrapportage, omdat deze te laat beschikbaar komt. De meicirculaire 2020 geeft informatie over de ontwikkeling van het gemeentefonds, zoals het accres en het sociaal domein. Op dit moment is nog geen betrouwbare inschatting te geven over de gevolgen van deze ontwikkelingen voor onze gemeente. Gelet op de financiële impact wordt er nog een raadsinformatiebrief opgesteld, waarin de berekening van de algemene uitkering wordt opgenomen. Deze brief is vóór het kaderdebat beschikbaar.

De raadsfracties worden uitgenodigd hun inbreng voor de begroting mee te geven. De resultaten van het kaderdebat worden meegenomen bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2021-2024.

1. VOORJAARSNOTA 2020

PROGRAMMA ALGEMEEN BESTUUR EN ORGANISATIE

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Bestuursorganen 0010

Lobbystrategie (endogeen/incidenteel)

Voor het opstellen van een lobbystrategie dient budget te worden geraamd. Hiervoor dient een budget van € 40.000 te worden toegekend.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Bestuursorganen 0010</i>				
	2020	2021	2022	2023	2024
Lobbystrategie	-40.000				

PROGRAMMA OPENBARE ORDE EN VEILIGHEID

Realisatie beleidsproducten

Er zijn geen aanpassingen te melden met betrekking tot programma Openbare orde en veiligheid.

PROGRAMMA VERKEER EN VERVOER

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Wegen, straten en pleinen 2100

Schade jaarwisseling (endogeen/incidenteel)

Door het toegenomen gebruik van vuurtonnen is op veel plekken schade aan de bestrating ontstaan.

Het budget dient in 2020 met € 26.000 te worden verhoogd.

De werkgroep Jaarwisseling neemt dit mee in de evaluatie.

Openbare verlichting (endogeen, structureel)

De geraamde energiekosten zijn niet toereikend om de werkelijke energiekosten te dekken, tevens zijn de beschikbare onderhoudsbudgetten onvoldoende om het onderhoud uit te voeren. Naarmate de achterstanden op het onderhoud ingelopen wordt in de komende zal de stijging van de lasten afnemen van 400.000 naar 310.000 vanaf 2022.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Wegen, straten en pleinen 2100</i>				
	2020	2021	2022	2023	2024
Schade jaarwisseling	-26.000				
Openbare verlichting	-400.000	-355.000	-310.000	-310.000	-310.000

PROGRAMMA ECONOMIE EN WERKEN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Nutsbedrijven 3300

Dividend Stedin (exogeen, structureel)

Zoals aangegeven in raadsinformatiebrief IB 20 051 leggen de investeringen in de energietransitie een enorme druk op het financiële profiel van Stedin. De grote investeringen die voorgefinancierd moeten worden hebben gevolgen voor de kredietwaardigheid en het resultaat van Stedin. Over 2019 bedroeg het dividend nog € 140.000 meer dan geraamd. Voor de komende wordt rekening gehouden met een structureel nadeel van € 600.000. Mogelijk oplopend tot € 765.000 als besloten wordt om helemaal geen dividend meer uit te keren.

De netbeheerder heeft de komende jaren tussen de 750 miljoen en 1 miljard euro nodig voor de energietransitie. Dat geld moet grotendeels van de aandeelhouders komen. In de aandeelhoudersvergadering op 13 mei jl. is aangegeven dat er een rapport wordt opgeleverd waarin de aandeelhouders worden geïnformeerd over de verschillende scenario's en mogelijke beheersmaatregelen (instrumenten). De aandeelhouderscommissie (AHC) en Stedin beogen voor het zomerreces het gezamenlijke rapport gereed te hebben met daarin een advies voor een door aandeelhouders te nemen principebesluit over de wenselijke oplossingsrichting(en). Na ontvangst van het rapport kan iedere aandeelhouder afzonderlijk zijn standpunt formuleren. Zodra er meer informatie beschikbaar is, wordt uw raad hierover geïnformeerd.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Nutsbedrijven</i>	<i>Structureel 3300</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Dividend Stedin	140.000	-600.000	-600.000	-600.000	-600.000

PROGRAMMA ONDERWIJS

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Huisvesting scholen 4010

Verhoging huur kinderopvang IKC Parkrijk (Endogeen/structureel)

In het door uw raad vastgestelde voorstel "Voortgang Montessori IKC Parkrijk (no. 20-001.)" is vastgesteld om een extra krediet vast te stellen van € 405.000 vanwege indexeringskosten en een extra krediet van € 491.500 vast te stellen voor uitbreiding van de Buitenschoolse opvang (BSO). De bijbehorende kapitaallasten worden hiermee in de begroting opgenomen. De kapitaallasten die voortkomen uit de uitbreiding van de BSO worden gedekt door een huurverhoging, zoals ook vastgesteld in het raadsbesluit.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Huisvesting scholen 4010</i>				
	2020	2021	2022	2023	2024
Kapitaallasten indexering krediet	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000	-14.000
Kapitaallasten uitbreiding krediet kinderopvang	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000	-29.000
Verhoging huuropbrengsten kinderopvang	29.000	29.000	29.000	29.000	29.000

Beleidsproduct: Lokaal onderwijsbeleid 4030

Integraal huisvestingsplan (exogeen, incidenteel)

De uitvoering van het integraal huisvestingsplan heeft vertraging opgelopen, waardoor een deel van het toegekende budget uit 2019 pas in 2020 nodig is. Als gevolg daarvan dient het budget voor 2020 te worden verhoogd met € 40.000,-.

Regionale Meld en coördinatiefunctie (exogeen, structureel)

De raming van de inkomsten van het RMC (Regionale Meld en coördinatiefunctie) moet worden opgehoogd met € 15.000,-. Daartegenover staat dat de uitgavenkant met dit extra bedrag worden opgehoogd. Deze post is budgettair neutraal. Als er uiteindelijk minder uitgeven wordt dan geraamd, moet het overschot worden terugbetaald aan de centrumgemeente Den Haag.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
	<i>Lokaal onderwijsbeleid 4030</i>				
	2020	2021	2022	2023	2024
Integraal huisvestingsplan	-40.000				
Regionale Meld en coördinatiefunctie	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Regionale Meld en coördinatiefunctie	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000

PROGRAMMA SPORT, CULTUUR EN RECREATIE

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Openbaar bibliotheekwerk 5100

Subsidie Bibliotheek (endogeen/structureel)

In de Raadsinformatiebrief IB 19 110 is aan de raad gemeld dat er bij de vaststelling van de begroting 2020-2023 182.000,- te weinig is opgenomen voor de subsidie aan de Bibliotheek. Dat wordt nu conform hersteld.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Openbaar bibliotheekwerk 5100</i>	<i>Structureel</i> <i>Openbaar bibliotheekwerk 5100</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Subsidie Openbare bibliotheek	-182.000	-182.000	-182.000	-182.000	-182.000

Beleidsproduct: Kunst en Cultuur en 5400

Overschot jaarrekening bibliotheek (endogeen, incidenteel)

Bibliotheek aan de Vliet heeft het subsidiejaar 2018 afgesloten met een overschot van € 29.611 op de exploitatierekening. De algemene subsidieverordening Rijswijk stelt dat een overschot in beginsel ter beschikking van de gemeente staat, maar dat instellingen het recht hebben voorstellen te doen voor aanwending van overschotten. Vanwege het feit dat er in de subsidieaanvraag 2020 geen risico's zijn aangegeven en de algemene reserve voldoende lijkt om mogelijke risico's op te vangen, is besloten om het overschot terug te laten vloeien naar de gemeente.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Kunst en cultuur 5400</i>	<i>Structureel</i> <i>Kunst en cultuur 5400</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Overschot Bibliotheek aan de Vliet 2018	30.000				

Beleidsproduct: Speeltuinwerk 5800

Speeltuinwerk (Endogeen, structureel)

Het beheer van de gemeentelijke speeltuinen Rozenstraat en Penninglaan is in 2019 bij wijze van pilot uitbesteed aan respectievelijk Welzijn Rijswijk en Haaglanden beweegt. Voor voortzetting hiervan is het huidige budget ontoereikend.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Speeltuinwerk 5800</i>	<i>Structureel</i> <i>Speeltuinwerk 5800</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Beheer SV Rozenstraat	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Beheer SV Penninglaan	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
Activiteitengeld speeltuinen	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000	-5.000

PROGRAMMA SOCIAAL DOMEIN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct Dierenwelzijn 1400

Dierenwelzijn (Endogeen, structureel)

De nota dierenwelzijn is in 2017 vastgesteld voor een periode van 2 jaar (2018 - 2019). Voor voortzetting moeten extra middelen worden toegevoegd in de begroting.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Dierenwelzijn 1400</i>	<i>Structureel</i> <i>Dierenwelzijn 1400</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Dierenwelzijn	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000	-11.000

Beleidsproduct: Lokaal Onderwijsbeleid 4030

Leerlingenvervoer (Exogeen, structureel)

In verband met het afsluiten van nieuwe contracten met vervoerders zullen de kosten stijgen met € 61.000. Deze stijging betreft een wettelijke verplichtingen die niet uit het bestaande budget gedekt kan worden en die niet te vermijden of uit te stellen is. Voor 2020 betreft het de periode september tot en met december.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Lokaal Onderwijsbeleid 4030</i>	<i>Structureel</i> <i>Lokaal Onderwijsbeleid 4030</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Leerlingenvervoer	-20.000	-61.000	-61.000	-61.000	-61.000

Beleidsproduct: Inkomen 6100

BUIG (exogeen, structureel)

Aangezien het resultaat op de BUIG van jaar tot jaar beoordeeld wordt, en er nog onzekerheid is over de hoogte van het definitieve budget, zal er op basis van deze rapportage een budgettair neutrale wijziging worden doorgevoerd waarmee zal worden aangesloten op de meest recente budgetindicatie van het Rijk van september 2019.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Inkomen 6100</i>	<i>Structureel</i> <i>Inkomen 6100</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Budgettair neutrale wijziging begroting wet BUIG					
uitgaven	-1.489.000	-1.489.000	-1.489.000	-1.489.000	-1.489.000
Inkomsten	1.489.000	1.489.000	1.489.000	1.489.000	1.489.000

Beleidsproduct: Arbeidsmarkt overig 6110

Liquidatie/ontvlechting DSW (Exogeen, incidenteel)

Er komt een nieuw Werkbedrijf. De lasten voor Rijswijk zijn op dit moment geschat en kunnen nog (iets) afwijken.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Arbeidsmarkt overig 6110</i>	<i>Structureel</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Liquidatie/ontvlechting DSW	-100.000				

Beleidsproduct: Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid 6140

Ooievaarspas (endogeen, structureel)

In verband met een stijging van de kosten zullen de uitgaven ten behoeve van de Ooievaarspas structureel met € 47.000 toenemen. Deze stijging betreft een verplichting die niet uit het bestaande budget gedekt kan worden en die alleen te vermijden is als de gemeente Rijswijk stopt met het uitgeven van de Ooievaarspas

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid 6140</i>	<i>Structureel</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Ooievaarspas	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000	-47.000

Beleidsproduct: Algemene voorzieningen Wmo en jeugd 6700

Zorgcontinuïteit Jeugd H10 (Exogeen, incidenteel)

De jeugdzorgaanbieders hebben in 2019 een juridische procedure gevoerd over de nieuwe aanbesteding, het aanbestedingsproces heeft hierdoor vertraging opgelopen. Om de zorgcontinuïteit te borgen is met de aanbieders een overbruggingscontract voor 2020 afgesloten, dit leidt bij gelijkblijvend volume tot € 675.000 extra lasten.

Onderhoudskosten Maatschappelijk vastgoed (Exogeen, incidenteel)

Dit betreft niet eerder voorzien onderhoud theehuisje (€ 22.000), vervangen loden waterleidingen gemeentewoningen (€ 20.000), veiligheidswerkzaamheden bunker nav inspectie (€ 21.000), afrekening gasverbruik P van Vlietlaan 2 Brede school Steenvoorde (€ 12.000), vervanging verouderd inbraakalarmsysteem blokhut Wilhelminapark (€ 2.000), huuropbrengst noodlokalen P. Werthweynstraat (€ 24.000)

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Algemene voorzieningen Wmo en jeugd 6700</i>	<i>Structureel</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Zorgcontinuïteit Jeugd H10	-675.000				
Onderhoudskosten	-53.000				
Maatschappelijk Vastgoed					

Beleidsproduct: Individuele voorzieningen natura jeugd 6820

Veilig thuis (endogeen, structureel)

In de regionale ketenaanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt gewerkt aan vergroting van de keteneffectiviteit, maar op dit moment is (nog) niet te voorspellen of het aantal meldingen zal dalen ten opzichte van 2019. Als de inzet niet zal worden verhoogd zal dit leiden tot verdere groei van werkvoorraden en daarmee met het oplopen van wachtlijsten en doorlooptijden. Het primaire doel van de begrotingswijziging Veilig Thuis is om de werkvoorraad niet verder op te laten lopen dan het huidige niveau (18,5 fte). Vergeleken met de vastgestelde begroting 2020 vraagt de stijging van het aantal meldingen om een personele uitbreiding van 21,24 fte. Na toepassing van de verdeelsleutel komt dit voor Rijswijk neer op €93.000,- bijstelling.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Individuele voorzieningen natura jeugd 6820</i>	<i>Structureel</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Veilig thuis	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000	-93.000

Beleidsproduct: Volksgezondheid 7100

GR GGD (endogeen, structureel)

Per 1 januari 2018 is de nieuwe GR GGD en VT Haaglanden formeel gestart.

In Rijswijk worden drie lokale taken bij de GGD ingekocht, namelijk:

- Bevorderen schoolgezondheidsbeleid
- Medische keuringen ontheffing leerplicht
- Meldpunt Bezorgd (vangnetmeldingen en meldpuntmeldingen)

Naast de inkoop van bovenstaande producten is er ook een verplichte bijdrage per inwoner verschuldigd voor het uitvoeren van de regionale GGD taken. Door een lichte stijging van de kosten van inkoop (€9.000) en een stijging van de verplichte bijdrage per inwoner (€ 40.000) is er een structureel nadeel ontstaan van € 49.000,00. In deze stijging was niet voorzien

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Volksgezondheid 7100</i>	<i>Structureel</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
GR GGD	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000

PROGRAMMA WONEN EN LEVEN

Realisatie beleidsproducten

Beleidsproduct: Openbaar groen en openluchtrecreatie 5600

Groenbeheerplan (Endogeen, structureel)

Bij de vaststelling van het groenbeheerplan is een structureel dekkingstekort van € 259.420 in 2020 dat oploopt tot € 302.420 in 2023.

Landgoederenzone (Endogeen, incidenteel)

Er is vertraging opgetreden in de programmering, waardoor een deel van het beschikbare budget in 2019 niet is gebruikt. Dit deel van de werkzaamheden vindt plaats in 2020. Er is echter geen rekening gehouden met deze vertraging.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Openbaar groen en openluchtrecreatie 5600				
	2020	2021	2022	2023	2024
Groenbeheerplan	-259.000	-282.000	-292.000	-302.000	-302.000
Landgoederenzone	-32.000				

Beleidsproduct Afvalverwijdering en –verwerking 7210

Avalax (Endogeen, incidenteel)

In januari 2020 is er een collegebesluit/akkoord geweest op 'Uitvoering DVO Avalax 2020'. Voor een aantal taken waren de kosten nog niet bekend bij het opstellen van de begroting 2020. Er zijn hogere kosten als gevolg van hogere kosten voor het ophalen van grof vuil, meer bezoekers milieustraat en grotere stijging van het aantal inwoners t.o.v. de begroting. Voor een verdere toelichting op Avalax wordt verwezen naar de risicoparagraaf van deze voorjaarsnota.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Afvalverwijdering en –verwerking 7210				
	2020	2021	2022	2023	2024
Avalax	-141.000				

Beleidsproduct: Milieubeheer 7230

Milieuzone (Exogeen, incidenteel)

Vanwege gewijzigde wetgeving moeten alle borden worden vervangen. Deze extra uitgave was niet voorzien.

Energietransitie (Exogeen, incidenteel)

Gasunie heeft ons gevraagd om inzet voor de voorbereiding op de Leiding door het Midden / WarmtelinQ. Het gaat om deelname aan overleggen, leveren van expertise et cetera. De kosten die wij vanuit Gemeente Rijswijk maken brengen we bij Gasunie in rekening.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel			
	Milieubeheer 7230				
	2020	2021	2022	2023	2024
Borden Milieuzone	-3.000				
Energietransitie	144.000	40.000			

Beleidsproduct: Ruimtelijke ordening 8100

Gebiedstransformatie In de Bogaard (Endogeen, incidenteel)

Hoewel er ook inkomsten zullen zijn uit anterieure overeenkomsten van nieuwe transformatie-initiatieven als bijv. De Terp en de Sterpassage, zijn de contracten hiervoor nog niet voorhanden en zal ondertussen verder gewerkt moeten worden aan het Masterplan. Naar schatting zal hierdoor voor 2020 daarom, net als voorgaande jaren, nog netto een budget van € 100.000,- benodigd zijn voor proceskosten.

Gebiedstransformaties Havengebied en Shellterrein (Endogeen, incidenteel)

Voor de opstelling en begeleiding van het Masterplan zal ook hier nog extra budget benodigd zijn in 2020. Het gaat hier om een bedrag van € 80.000 aan proceskosten in 2020 en € 30.000,- in 2021. Naar verwachting zullen ook de 1e inkomsten uit anterieure overeenkomsten binnen komen.

Gebiedstransformatie In de Bogaard (Endogeen, incidenteel)

Zoals in de raadsinformatiebrief met kenmerk IB 19 130 is aangegeven, brengt de vergroening van het Bogaardplein per saldo extra beheerslasten met zich mee van € 15.000,- per jaar. In de aanbesteding zit 2 jaar onderhoud verdisconteerd door de aannemer, dat betekent dat er vanaf 2023 extra beheergelden nodig zijn.

Herontwikkeling Colijnlaan en Karel Doormanlaan (Endogeen, incidenteel)

Voor de herontwikkeling van locaties aan de Colijnlaan en Karel Doormanlaan heeft de gemeente met de betreffende ontwikkelaars een anterieure overeenkomst afgesloten voor het verhalen van de kosten van ambtelijke begeleiding en de vereiste planologische medewerking. In totaal gaat het om een bedrag van circa € 180.000,-. De te ontvangen bedragen zijn zoals aangegeven bedoeld als vergoeding voor gemeentelijke kosten. Het bedrag van € 180.000,- wordt hierom tevens als uitgaven geraamd voor personele lasten voor planologie.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel				
	Ruimtelijke ordening 8100					
	2020	2021	2022	2023	2024	
Anterieure overeenkomsten						
In de Bogaard	50.000					
Proceskosten In de Bogaard	-100.000	-50.000				
Anterieure overeenkomsten						
Havengebied	50.000					
Proceskosten Havengebied	-80.000	-30.000				
Vergroening Bogaardplein				-15.000	-15.000	
Opbrengst anterieure						
overeenkomst herontwikkeling	180.000					
Personele lasten planologie						
herontwikkeling	-180.000					

Beleidsproduct: Woningexploitatie 8200

Verkoop niet-strategisch vastgoed (Endogeen, incidenteel)

Er zijn twee objecten (niet-strategisch vastgoed) verkocht. De opbrengst is € 785.000,-, er rust nog een taakstelling op de verkoop van niet-strategisch vastgoed van € 90.000, waardoor de raming positief wordt bijgesteld met € 695.000,-.

Financiële gevolgen Product	Incidenteel	Structureel				
	Woningexploitatie 8200					
	2020	2021	2022	2023	2024	
Verkoop niet-strategisch vastgoed	695.000					

Beleidsproduct: Volkshuisvesting 8220

Invoering Omgevingswet (exogeen/ incidenteel)

In verband met de uitgestelde invoering van de Omgevingswet lopen de voorbereidingskosten langer door.

Schaarste vergunning Flexwonen (Endogeen, incidenteel)

In het door de raad in september 2019 vastgestelde addendum op de toekomstvisie Plaspoelpolder is opgenomen dat er beleid over flexwonen wordt opgesteld.

Addendum Woonvisie (endogeen, incidenteel)

Conform de toezegging aan de raad wordt een addendum op de Woonvisie opgesteld. Het addendum geeft de kaders voor toekomstige woningbouw.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Volkshuisvesting 8220</i>	<i>Structureel</i> <i>Volkshuisvesting 8220</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Implementatie Omgevingswet		-50.000	-50.000	-50.000	-50.000
Schaarste vergunning flexwonen	-10.000				
Addendum woonvisie	-10.000				

Beleidsproduct: Bouwgrondexploitatie 8300

Grondexploitatie locatie Benedictuskerk, ontsluitingsweg (endogeen, incidenteel)

Voor het afronden van het bouw- en woonrijpmaken van de Benedictuslocatie is een budget nodig van € 20.000,- in 2020. De opbrengst van de grondverkoop aan Rijswijk Wonen is in 2019 verantwoord.

<i>Financiële gevolgen</i> <i>Product</i>	<i>Incidenteel</i> <i>Bouwgrondexploitatie 8300</i>	<i>Structureel</i> <i>Bouwgrondexploitatie 8300</i>			
	2020	2021	2022	2023	2024
Benedictuslocatie	-20.000				

ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN ONVOORZIEN

Beleidsproduct: Algemene dekkingsmiddelen 9500

Opbrengst Eneco (Endogeen, incidenteel)

De verkoopopbrengst van het energiebedrijf Eneco € 72.451.000 is op 26 maart 2020 ontvangen. Hierop moet nog wel de boekwaarde van de aandelen in mindering worden gebracht. Uitgaande van 50% van de totale boekwaarde van de aandelen Stedin (netwerkbedrijf) en het energiebedrijf Eneco, ofwel 50% van € 2,8 miljoen, bedraagt de netto opbrengst circa € 71 miljoen. Dit bedrag zal worden verantwoord in 2020. Zie ook deel 3 van deze rapportage (financiële gezondheid). In de raad zal de inzet van deze middelen uitgebreid aan de orde komen.

OZB niet-woningen (endogeen, structureel)

In de jaarrekening 2019 is gerapporteerd dat de ontwikkeling van de WOZ waarde neerwaarts moet worden bijgesteld, omdat een aantal grote kantoorpanden leeg staat, waarvan een deel op de nominatie staat om te worden getransformeerd naar woningen. Dat heeft een negatieve invloed op de WOZ-waarde. Daarnaast staan de WOZ-waardes van niet-woningen over het algemeen onder druk door de verder oplopende leegstand en de nog altijd lastige markt voor niet-woningen. Dit heeft een structurele doorwerking naar 2020 en verder.

Sloop Brandweerkazerne (exogeen, incidenteel)

De sloop was nog niet helemaal klaar toen het jaar werd afgesloten.

Decembercirculaire (Exogeen/structureel)

De uitkeringsfactor van de algemene uitkering, een factor waarmee het totaal van de berekeningsmaatstaven wordt vermenigvuldigd, is in de Decemercirculaire 2019 ten opzichte van de septembercirculaire 2019 verlaagd. Met ingang van 2020 heeft dit een structureel nadelig effect van circa € 700.000. De bijstelling van de uitkeringsfactor wordt grotendeels veroorzaakt door actualisatie van de maatstafgegevens medicijngebruik drempel (8 punten) en de maatstaf ouders met langdurig psychisch medicijngebruik (4 punten). De verklaring voor de omvang van deze effecten op de uitkeringsfactor is enerzijds het (grote) aandeel van deze maatstaven in de verdeling van de algemene uitkering en anderzijds het gegeven dat beide maatstaven ineens een flinke groei hebben laten zien. Hierdoor is er meer uitgekeerd door het Rijk, dan hiervoor beschikbaar was. Het tekort (macro) is door het Rijk gevonden in een verlaging van de uitkeringsfactor. De gemeente Rijswijk heeft te weinig geprofiteerd van deze groei van deze maatstaven, waarin achteraf op landelijk niveau door het rijk een groei werd geconstateerd.

Verhoging te betalen Belastingen (Exogeen, structureel)

Het budget voor regionale waterschapsbelasting en OZB voor gemeentelijke eigendommen is te laag en dient hierom te worden verhoogd.

Aanpassing huurovereenkomst Q-Park wegvallen P7 (endogeen/structureel)

Conform de gemaakt afspraken is de huurprijs voor Q-park verlaagd, omdat P7 niet langer meer wordt gehuurd.

Verkoop grond (Endogeen, incidenteel)

Er wordt grond verkocht aan een ontwikkelaar voor de realisatie van parkeerplaatsen bij "De Generaal". De opbrengst van de verkoop is € 345.000,-.

Dividend BNG (exogeen, structureel)

De BNG Bank heeft een mager jaar achter de rug. Dit is versterkt door extra te voorzien ten behoeve van kredietverliezen. De nettowinst daalde in 2019 van € 337 miljoen naar € 163 miljoen. We rekenen op een dividend van € 1,27 per aandeel (2018:€ 2,85). Voor Rijswijk betekent dit dat de raming van € 472.900 met € 262.170 moet worden verlaagd tot € 210.730. In lijn met de wijze van verwerking in voorgaande jaren wordt de laatste uitkering structureel in de meerjarenbegroting opgenomen.

De Europese Centrale Bank (ECB) heeft aan kredietinstellingen, die onder haar toezicht staan, met zeer grote nadruk aangeraden de dividenduitkering op dit moment op te schorten tot in elk geval 1 oktober 2020, dan wel de dividenduitkering over 2019 geheel te schrappen. Achtergrond hiervan is de significante schok die de Covid-19 pandemie de economie toebrengt en de rol die voor banken is

voorzien om de effecten zoveel als mogelijk te mitigeren. De toezichthouder verwacht van banken dat zij zich tot het uiterste inspannen om hun klanten te helpen en hun vermogen maximaal beschikbaar houden om te investeren in de kredietverlening aan hun klanten. Dit heeft de Raad van Commissarissen en de Raad van Bestuur doen besluiten de betaling door BNG Bank van het dividend over 2019 uit te stellen tot in elk geval 1 oktober 2020.

Vooralsnog wordt er vanuit gegaan van het ontvangen van het dividend over 2019. In de risicoparagraaf zal rekening worden gehouden met het eventueel schrappen van het dividend.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>				
<i>Product</i>	<i>Algemene dekkingsmiddelen 9500</i>					
	2020	2021	2022	2023	2024	
Opbrengst verkoop aandelen Eneco	71.000.000					
OZB niet-woningen	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	-500.000	
Sloop Brandweerkazerne	-80.000					
Decembercirculaire	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000	-700.000	
Te betalen belastingen	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	-30.000	
Aanpassing huurovereenkomst Q-Park	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	-21.000	
Verkoop grond	345.000					
Dividend BNG	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000	-262.000	

PARAGRAAF BEDRIJFSVOERING

Premie brandverzekering (Exogeen, structureel)

De verzekering is opnieuw aanbesteed en valt ongeveer € 36.000 hoger uit. Dit is een totaalbedrag, verdeeld over verschillende programma's.

Gemeenschappelijke Bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft (Endogeen, structureel)

De kosten voor maatwerk werkplekken en de stijging van licentiekosten waren niet begroot en werden jaarlijks met een begrotingswijziging gedurende het jaar voorgelegd aan de raad. Deze kosten worden nu structureel opgenomen in de begroting.

Daarnaast is gebleken dat het aandeel van Rijswijk in de exploitatie van de GR niet was begroot vanaf jaarschijf 2022. Deze ommissie is nu hersteld.

Rechtmatigheidsverklaring college (Endogeen, structureel)

Tot en met 2020 geven externe accountants een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening af. Door een wetswijziging wordt vanaf 2021 het college van B&W zelf verantwoordelijk voor het opstellen van deze verklaring. Om een oordeel te vormen over de mate van control van de organisatie, die kan leiden tot de rechtmatigheidsverklaring is er in 2019 gestart met het opstellen van een zogenaamde verbijzonderde interne controle (VIC). Door middel van de VIC wordt inzichtelijk gemaakt waar de gemeente staat bij de beheersing van de kritische processen. Er worden aanbevelingen gedaan die met het management worden besproken en er wordt toegezien op de opvolging hiervan. Op deze wijze kan de gemeente steeds beter aantoonbaar 'in control' komen. Een van de aanbevelingen van de accountant in de managementletter te investeren in de interne controle in het algemeen en de VIC in het bijzonder. Op dit moment is er iets minder dan 1 fte beschikbaar voor het uitvoeren van de onderzoeken en het opstellen van de rapportages. Daarnaast is er ten laste van de vacatureruimte tijdelijk externe ondersteuning ingezet voor de begeleiding van dit proces. Er moet nog veel werk verricht worden om tot een rechtmatigheidsverklaring te komen. Uitbreiding van de formatie is onvermijdelijk, vooralsnog wordt er uitgegaan van 1 fte.

Personeelsbegroting

Diverse verschuivingen in de ambtelijke organisatie hebben geleid tot wijzigingen in de programma's. Deze wijzigingen zijn budgettair neutraal en zijn verwerkt in een aparte begrotingswijziging.

<i>Financiële gevolgen Product</i>	<i>Incidenteel Structureel</i>		<i>Bedrijfsvoering 9603</i>		
	2020	2021	2022	2023	2024
Premie brandverzekering	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000	-36.000
Gemeenschappelijke Bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft	-464.000	-694.000	-1.238.000	-1.268.000	-1.268.000
Rechtmatigheidsverklaring college	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000	-80.000

PARAGRAAF FINANCIERING

Rentevoordelen

In de begroting 2020 is rekening gehouden met de opname van een langlopende lening van € 45 miljoen met een rentepercentage van plus 0,5%, gebaseerd op een looptijd van 30 jaar, ofwel de geraamde rentekosten bedragen € 225.000 structureel. Deze financiering is op termijn nodig, maar nu opgenomen vanwege de gunstige voorwaarden (negatieve rente) die een structureel voordeel opleveren voor het begrotingsbeeld. Onderstaande rentevoordeel van € 234.000 structureel bestaat uit lager geraamde rentekosten van € 225.000 en de werkelijke renteopbrengst van € 9.000 per jaar.

<i>Financiële gevolgen</i>	<i>Incidenteel</i>	<i>Structureel</i>			
<i>Product</i>	<i>Kapitaallasten</i>				
	2020	2021	2022	2023	2024
Rentevoordelen	234.000	234.000	234.000	234.000	234.000

ONTWIKKELING INVESTERINGSKREDIETEN 2020

Uitbreiding gereguleerd parkeren

Vanwege de uitbreiding van gereguleerd parkeren en de daarmee samenhangende uitgaven voor de aanschaf van parkeerautomaten en bebording wordt voorgesteld om het investeringskrediet Uitbreiding vergunningen parkeersysteem te verhogen met 98.000,-. De daarmee samenhangende kapitaallasten kunnen worden gedekt uit de parkeerreserve.

Herinrichting Steenlaan

Vanuit het krediet voor Vervanging Bomen 2019 wordt een bedrag van € 100.000,- overgeheveld naar het krediet Herinrichting Steenlaan. Het budget wordt gebruikt om de bomen in de Steenlaan te vervangen of te verplaatsen en om plantvakken te realiseren. De raad wordt voorgesteld om deze wijzigingen vast te stellen.

Fietsstraat S.W Churchillaan 2e fase

Vanuit het krediet groenontwikkeling en participatie € 70.000 budget overbrengen naar fietspad Romeinse route S.W Churchillaan 2e fase tbv plantvakken opnieuw beplanten en groeiplaatsen van bestaande bomen te verbeteren. De raad wordt voorgesteld om deze wijzigingen vast te stellen.

RISICOPARAGRAAF

Er is een aantal risico's waarvan op dit moment niet duidelijk is wat die voor de begroting 2020 en het meerjarenbeeld zullen betekenen. Vanwege het feit dat ze nog niet in geld zijn uit te drukken, zijn ze niet opgenomen in de ontwikkelingen in de diverse programma's. De risico's zijn echter wel substantieel en daarom zijn ze hieronder benoemd. Als de eventuele financiële gevolgen bekend zijn, worden deze gerapporteerd in bijvoorbeeld de tweede halfjaarrapportage.

De belangrijkste risico's zijn:

Corona uitbraak

In hoofdstuk 2 van de rapportage wordt inzicht gegeven in de actuele ontwikkelingen als gevolg van de corona uitbraak. In de diverse programma's is met de financiële consequenties geen rekening gehouden. Op dit moment zijn de volgende risico's noemenswaardig:

- Hogere bijdrage aan deelnemingen en gemeenschappelijke regelingen door omzetverlies (DSW) of juist toegenomen productie (GGD) vanwege de Corona uitbraak;
- De gevolgen van de economische onzekerheid voor RijswijkBuiten (afkoelen woningmarkt);
- De effecten op de bijstandsuitkeringen en de Tozo regelingen in het Sociaal Domein;
- De coulancregelingen voor H10 en H4;
- De impact op de inkomsten van de gemeente.

Huis van de Stad

In maart 2020 is bij de werkzaamheden aan het Huis van de Stad asbest aangetroffen. Daarnaast broeden er slechtvalken. Dit leidt tot vertraging en extra kosten, hierover vindt aparte besluitvorming de raad plaats.

Kosten- en volumeontwikkeling Sociaal Domein

De afgelopen jaren zijn de uitgaven voor Jeugd en de WMO in het Sociaal Domein fors gegroeid. Het financiële effect van kosten- en volumeontwikkeling is steeds structureel in de begroting verwerkt. Ook de ontwikkelingen binnen het Gemeentefonds beïnvloeden de budgetten voor het Sociaal Domein. We volgen de ontwikkelingen nauwgezet.

Kosten en opbrengsten Afvalverwerking

Er is een risico op een hogere bijdrage aan Avalex vanwege hogere verwerkingskosten van het restafval en lagere opbrengst van grondstoffen, zoals papier en textiel. De huidige raming van deze extra lasten komt voor 2021 uit op € 675.000. Daarnaast is er een risico op lagere afvalsubsidie vanwege minder geslaagde afvalscheiding. In de 2e halfjaarrapportage wordt hierover nader gerapporteerd.

2. FINANCIËLE EFFECTEN CORONA

Corona uitbraak heeft gevolgen voor de gemeentefinanciën

Begin maart werden in Nederland de eerste maatregelen afgekondigd om verspreiding van het virus in te perken, met grote maatschappelijke en economische gevolgen. Er zijn nog veel onzekerheden over de duur van de huidige 'intelligente lock down' en het macro economisch effect van de corona uitbraak op thema's als economische groei, werkgelegenheid en de overheidsfinanciën. De Rijksoverheid werkt nog volop aan de uitwerking van en het vervolg op het eerste noodpakket aan financiële maatregelen. Ook daar zitten nog veel onzekerheden in.

Eerste beelden impact corona: raadsinformatiebrief 14 april

In de raadsinformatiebrief van 14 april IB 20 040 is een eerste beeld geschetst van de begrotingsposten die door de corona uitbraak geraakt kunnen worden. Daarbij is op basis van de vastgestelde begroting 2020 een eerste scan gemaakt van de begrotingsposten die mogelijk geraakt worden. Gelet op alle onzekerheden die hierboven genoemd zijn (duur van de intelligente lock down, macro economisch effecten en compensatie van de Rijksoverheid) is ervoor gekozen de mogelijke financiële impact inzichtelijk te maken op basis van drie scenario's. Dat leidt tot een bandbreedte van de mogelijke negatieve gevolgen voor de reguliere begroting tussen € 2 en € 8 mln.

Naast een mogelijk effect op de reguliere begroting leidt de corona uitbraak ook tot een aantal specifieke risico's. Dit betreft de grondexploitatie, de invordering, het sociaal domein en een aantal gemeenschappelijke regelingen (GGD, DSW).

Update medio mei: eerste effecten worden zichtbaar, nog veel onzekerheden

Ook nu zijn er nog veel onzekerheden over de duur van de maatregelen, de compensatie vanuit het Rijk en de economische effecten. In onderstaande tabel wordt een update gegeven van de ontwikkelingen in de afgelopen periode, het huidig beeld van de financiële effecten bevindt zich binnen de bandbreedte van tussen € 2 en € 8 mln. zoals uitgewerkt in de raadsinformatie brief van 14 april.

Onderwerp	domein	team	toelichting	bedragen x € 1000
				2020
Verskillende acties in openbare ruimte	RO		Bankjes Herenstraat, Borden Wilhelminapark en afzetting parken en markten. Lasten kunnen vooralsnog gedekt worden uit bestaande budgetten.	-6
Arbo/facilitaire kosten t.b.v. inrichten tuiswerkplekken	BV	HRM	We hebben als werkgever een Arbo verplichting voor het inrichten van tuiswerkplekken bij een (langdurige) opdracht om van huis uit te werken. Zou kunnen gaan spelen bij een verlenging van de intelligente Lock down maar ook bij een "1,5 meter samenleving". Dan kunnen m.i. niet alle medewerkers meer tegelijkertijd op kantoor werken. (tenzij we meer ruimte huren). 1 ^e indicatie voor de kosten van het inrichten van een tuiswerkplek bedraagt €1200,- per stuk. Deze kosten kunnen niet worden gedekt uit bestaande budgetten van HRM of Facilitair.	-180
BIZ	MO	PDV	De BIZ-bijdrage innen wij voor de Stichting Winkelcentrum Historisch Rijswijk. Wanneer winkels failliet gaan, heeft dit gevolgen voor de nog op te leggen aanslagen BIZ 2020. Dit kan ook leegstand veroorzaken. Dit is op dit moment nog niet duidelijk of inzichtelijk te maken.	pm
Precario	MO	PDV	Er wordt ook precariobelasting geheven, begroot op € 340.880, de precariobelasting voor standplaatsen kan wellicht niet helemaal in rekening worden gebracht, voor kabels en leidingen uiteraard wel. In 2019 was de opbrengst voor de kabels en leidingen € 286.066, 35. Het coronavirus heeft op dat deel geen invloed. Schatting 50% opbrengstderiving	-28
Toeristenbelasting	MO	PDV	In de begroting is rekening gehouden met een opbrengst van € 319.560 voor toeristenbelasting. De belasting wordt geheven op basis van aangifte over het aantal nachtverblijven. Geen nachtverblijven betekent geen toeristenbelasting. Best Western heeft uitstel van betaling gevraagd omdat zij vanaf 20 maart gesloten zijn. Op dit moment is niet inzichtelijk of dat voor allemaal geldt, in totaal zijn er in Rijswijk 7 hotels. De opbrengsttoeristenbelasting zal niet worden gehaald. Rekening wordt gehouden met een opbrengstderiving van 70%.	-225
Parkeren	RO	PAF	De gevolgen voor parkeren vanuit Corona worden vooralsnog ingeschat op € 500.000,- gedeelde inkomsten. Die opbrengstderiving kan (deels) worden gedekt vanuit de storting in de reserve parkeren.	0
Kinderopvang	MO	JOBS	Het rijk geeft ouders de eigen bijdrage die een ouder betaalt voor de kinderopvang/buitenschoolse opvang terug over de corona periode (ook voor die ouders die wel gebruik hebben moeten maken van de noodopvang). Het Rijk heeft aangegeven dat zij deze beleidslijn ook verwachten voor de kinderen/peuters waar de kosten voor de (peuter)opvang voor rekening van de gemeente komt. We hebben het hier dan over de peuters in de peuteropvang/Peuterspeelscholen van kostwinnersgezinnen, de peuters van de Voorschoolse Educatie en de kinderen die kinderopvang op basis van een Sociaal-Medische indicatie hebben. Het Rijk heeft ook aangekondigd dat de gemeente hiervoor wordt gecompenseerd (hoe en in welke mate is nog niet bekend).	pm
Subsidies	MO	JOBS	Een voorzichtig inschatting van de kosten voor deze drie doelgroepen samen aan compensatie van de eigen bijdrage komt uit op een bedrag van € 2.300,- per week De berichten vanuit de door JOBS gesubsidieerde partners is veelal dat hun dienstverlening in de huidige tijd doorgaat; zij het in aangepaste vorm. Maar er zullen ongetwijfeld activiteiten niet door gaan of in de komende tijd geen doorgang kunnen vinden als de maatregelen nog langer duren. Vanuit de Algemene Subsidie Verordening is de lijn dat als een activiteit geen doorgang heeft de gegeven subsidie daarvoor moet worden terugbetaald (of eventueel in overleg anders ingezet kan worden). Dit betekent dat we bij de subsidie-vaststelling in 2021 misschien moeten concluderen dat bepaalde activiteiten uiteindelijk niet in 2020 uitgevoerd konden worden vanwege corona. Op dit moment wordt er (heb ik begrepen) door een projectgroepje nagedacht hoe we omgaan met dit gegeven. Uiteraard moeten we ook voorkomen dat onze partners (doordat ze subsidie moeten terugbetalen) uiteindelijk niet meer kunnen bestaan.	pm
Middelen voor afstandsonderwijs	MO	JOBS	Op dit moment loopt er een inventarisatie onder de rijswijkse scholen of er (nadat alle andere mogelijkheden die daarvoor beschikbaar zijn, zijn benut) nog steeds leerlingen zijn die geen device hebben voor het onderwijs op afstand. Mocht dit toch nog het geval zijn dan zal bekeken worden of voor die leerlingen de gemeente een leen-device kan verzorgen; Ik weet dat op dit moment ook eenzelfde inventarisatie wordt verricht voor inburgeraars, laaggeletterden c.q. studenten Volwasseneneducatie bij de Taalschool+, en kandidaten van het pilotproject B1.	-15
			Inschatting voor al deze doelgroepen 30 devices a € 500,- = € 15.000,- (mits uiteraard de gemeente hierin iets wil betekenen).	

Peuteropvang	MO	JOBS	Er meer mensen werkeloos raken. Naast een mogelijk groter beroep op de uitkeringen, zullen mensen geen gebruik meer (hoeven) maken van kinderopvang en buitenschoolse opvang. Ervaring vanuit de vorige recessie leert dat dan meer ouders gebruik zullen maken van de Peuterspeelschool om hun kinderen toch goed voor te bereiden op de basisschool. Dit betekent dat het beroep op de kindgebonden financiering peuteropvang groter wordt; het zijn immers dan peuters waarvoor de gemeente verantwoordelijk is voor een financieel betaalbaar en goed educatief aanbod aan peuteropvang. Of het huidige budget van 4 ton dan toereikend is, is de vraag	pm
Naschools aanbod	MO	JOBS	Minder kinderen die gebruik maken van de buitenschoolse opvang zou ook kunnen betekenen dat er meer kinderen gebruik gaan maken van het naschoolse aanbod van bv de ontdekkers, lid worden van verenigingen en clubs, meer spelen in de openbare ruimte, enz.	pm
Cultuur en Culturele instellingen	MO	S&C	De culturele sector lijdt flinke schade door de maatregelen in verband met de coronacrisis; instellingen moesten tijdelijk sluiten. Soms konden activiteiten gedeeltelijk of in aangepaste vorm weer opgestart worden, maar vaak ook konden en kunnen activiteiten niet doorgaan. Wij verwachten dat lokale culturele organisaties als gevolg van inkomstendering een beroep op de gemeente zullen doen.	pm
Lokaal onderwijsbeleid	SD		Vanuit de taxibranche, gesteund o.a. door de FNV en CNV, wordt opgeroepen om een compensatieregeling.	0
			Vervoerders komen in de problemen wanneer men niet rijdt, maar wel het personeel moet doorbetalen.	
			Dit is een overmachtssituatie. De kosten voor de gemeente zullen niet hoger zijn doordat de kosten reeds begroot zijn.	
			Voorstel voor vervoerders:	
			Vanzelfsprekend 100% vergoeding voor de ritten die wel gemaakt worden. Als voorschot 80% van de normale (reguliere) kosten te blijven vergoeden. Daarbij gelden dan wel een aantal voorwaarden.	
			Compensatie zal plaatsvinden binnen bestaande begrote budgetten en leidt niet tot aanpassing van het budget binnen de gemeenten. De invloed van deze regeling op het budget zal nauwelijktend in de gaten gehouden worden.	
Inkomen: Bijstandsverlening	SD		Bij het maken van deze rapportage is er een lichte stijging van het aantal aanvragen voor reguliere bijstandsuitkeringen te zien. De uitstroom is tevens lager dan gebruikelijk waardoor het totale klantenbestand stijgt. De verwachting is dat het bestand nog verder zal stijgen. Er is op het ogenblik nog geen goede prognose te maken van de ontwikkeling van het klantenbestand.	pm
			Door de Corona maatregelen zal sprake zijn van een aantal tijdelijke kostenverhogende effecten zoals een verlaging van de ontvangsten op vorderingen en boetes en minder inkomsten die gekort kunnen worden op de uitkering.	
			Vooralsnog is de verwachting dat de uitgaven aan bijstandsverlening zullen blijven passen binnen de reguliere begroting.	
			Mocht er in een latere fase toch een stijging van het aantal reguliere bijstandsuitkeringen ontstaan als gevolg van Corona dan zal het Rijk de gemeenten daarvoor compenseren. De financiële ontwikkelingen zullen nauwlettend in de gaten gehouden worden.	
Bijstand voor zelfstandigen (BBZ)	SD		Door de maatregelen van het Rijk om de verspreiding van het coronavirus tegen te gaan, lopen veel zelfstandigen noodgedwongen inkomsten mis. Het kabinet wil ook deze groep ondersteunen, zodat zij daarna hun bedrijf kunnen voortzetten. Het kabinet is daarom met de Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo) gekomen. Zelfstandige ondernemers met financiële problemen kunnen een beroep doen op deze voorziening. De regeling is geënt op het Besluit Gemeenten worden volledig financieel gecompenseerd voor de uitkeringskosten en uitvoeringskosten in het kader van de Tozo en zullen de benodigde middelen via een nieuwe specifieke uitkering ontvangen. Om direct aan de slag te kunnen gaan, heeft de gemeente Rijswijk, vooruitlopend op publicatie en inwerkingtreding van de regeling, in totaal een bedrag van € 3.667.114,00 aan voorschotten ontvangen.	
			De in te schatten kosten zijn slechts een eerste indicatie en kunnen de komende tijd nog sterk veranderen.	3.667
			Op basis van de gegevens zoals die bekend zijn op 15 april 2020 mogen de onderstaande kosten verwacht worden:	997
			Tozo – kosten voor levensonderhoud € 4.314.000	-4.314
			Tozo – bedrijfskrediet € 200.000	-200
			Inhuur van derden tbv de uitvoering € 150.000	-150
			totaal € 4.664.000	
			Op basis van bovenstaande inschatting zal er na verrekening van het reeds ontvangen voorschot nog een rijksbijdrage van € 996.886,00 op basis van de nieuwe specifieke uitkering verwacht mogen worden.	

<u>DSW Rijswijk e.o.</u>	SD	In de afgelopen week is duidelijk geworden dat de uitbraak van corona grote financiële impact zal hebben op de bedrijfsvoering van de DSW. Omdat niet duidelijk is hoe lang dit gaat duren en wat de intensiteit wordt van de (nog te nemen) maatregelen is het lastig om te bepalen wat het totale financiële risico is dat DSW loopt door de uitbraak van het coronavirus.	
		Echter, op basis van een eerste grove inschatting, loopt DSW op weekbasis een omzetrisico tussen de € 50.000 en de € 120.000. Per maand is dit tussen de € 200.000 en de € 500.000. In hoeverre DSW hier ook kosten kan reduceren en/of kan inzetten op deeltijd-WW is op dit moment in onderzoek.	
		Wanneer we een scenario van 4 maanden omzetverlies (o.b.v. een gemiddelde) met een grove inschatting van kostenreductie doorrekenen, komen we op een risicobedrag tussen de € 1,0 en € 1,6 mln. (grootweg dus € 1,3 mln.) Hierbij aangetekend dat dit een zeer grove benadering is die nog met veel onzekerheden is omgeven.	-1.300
		Voor de dekking van dit nadelig effect kan het weerstandsvermogen (welke vergroot kan worden met het positief resultaat van het jaar 2019) worden ingezet zodat een extra beroep op de deelnemende gemeenten niet noodzakelijk is.	1.300
Bonnen voedselbank	SD	Voedselbank Haaglanden heeft vanwege het corona-virus de deuren tijdelijk moeten sluiten. In aanvang zou de sluiting tot 6 april 2020 zijn. Omdat de landelijke maatregelen ter bestrijding van het corona-virus zijn verlengd, blijft de Voedselbank voorlopig gesloten. Dit heeft grote gevolgen voor 148 Rijswijkse huishoudens die elke week een voedselpakket ontvingen. In de periode van 15 maart tot 6 april 2020 zijn wekelijks supermarktbonnen verstrekt aan deze huishoudens. De Voedselbank vraagt verlenging van de verstrekking van de supermarktbonnen tot 1 juni 2020. De gemeenten Rijswijk, Den Haag en Zoetermeer hebben dit met elkaar afgestemd en willen verlenging tot 1 juni 2020 inderdaad garanderen. Dit is inmiddels	-28
		Het verstrekken van de supermarktbonnen in Rijswijk kost afgerond €2.500 per week. Bij verlenging van de regeling tot 1 juni 2020, komt het totaalbedrag op €27.500 voor de gehele periode van 15 maart tm 1 juni 2020, gebaseerd op het huidige	28
WMO: Coulanceregeling	SD	Het Rijk en de VNG hebben in een brief aan alle gemeenten aangegeven het van groot belang te vinden dat zorgaanbieders en professionals in het sociaal domein in deze uitzonderlijke tijden hun werk kunnen voortzetten. Het Rijk doet daarbij een "zeer dringend beroep" op gemeenten om financiële zekerheid en ruimte te bieden ten tijde van de coronacrisis. Daarbij geeft het Rijk aan de gemeenten te compenseren voor de meerkosten	
		Regelingen om tegemoet te komen aan de oproep om continuïteit van zorg en het zorglandschap, ook na de coronacrisis, te borgen zijn ontworpen. De insteek hiervan is acute liquiditeitsproblemen van zorgaanbieders voorkomen. De regeling zal uitdrukkelijk niet gericht zijn op vergoeding van te maken meerkosten, maar het neutraliseren van de financiële positie. Er is daarom momenteel geen aanleiding om te verwachten dat de regeling een bijstelling ten opzichte van de begroting betekent.	
Meerkosten zorg	SD	Het Rijk zegt toe te komen gemeenten te compenseren voor meerkosten ten gevolge van de corona crisis. Deze wijze waarop is nog niet bekend. Wel is er aandacht voor administratie van meerkosten door zorgaanbieders, zodat zij kunnen aantonen welke meerkosten gemaakt zijn. In afwachting van de uitwerking van de compensatieregeling kunnen we geen verwachting andere verwachting uitspreken dan dat het Rijk haar toezegging nakomt en er na compensatie geen financieel nadeel zal ontstaan.	
Na-ijlend effect maatschappelijke crisis	SD	Momenteel zien we nog geen opvallende stijging in aantal meldingen en aanvragen voor voorzieningen in de Wmo. De zorg staat echter wel onder druk en belangrijke sociale en maatschappelijke ondersteuning zoals familiebezoek of mantelzorg valt voor veel, ook kwetsbare, mensen weg. We volgen daarom zowel in de uitvoering als in de cijfers de ontwikkelingen in het sociaal maatschappelijk veld. Daarbij houden we rekening met een na-ijlend effect van beroep op zorg en ondersteuning, zodra de landelijke corona maatregelen worden versoepeld.	

Jeugd: Coulanceregeling	SD		Het Rijk en de VNG hebben in een brief aan alle gemeenten aangegeven het van groot belang te vinden dat zorgaanbieders en professionals in het sociaal domein in deze uitzonderlijke tijden hun werk kunnen voortzetten. Het Rijk doet daarbij een "zeer dringend beroep" op gemeenten om financiële zekerheid en ruimte te bieden ten tijde van de coronacrisis. Daarbij geeft het Rijk aan de gemeenten te compenseren voor de meerkosten	
			Regelingen om tegemoet te komen aan de oproep om continuïteit van zorg en het zorglandschap, ook na de coronacrisis, te borgen zijn ontworpen. De insteek hiervan is acute liquiditeitsproblemen van zorgaanbieders voorkomen. De regeling zal uitdrukkelijk niet gericht zijn op vergoeding van te maken meerkosten, maar het neutraliseren van de financiële positie. Er is daarom momenteel geen aanleiding om te verwachten dat de regeling een bijstelling ten opzichte van de begroting betekent.	
Meerkosten zorg	SD		Het Rijk zegt toe te komen gemeenten te compenseren voor meerkosten ten gevolge van de corona crisis. Deze wijze waarop is nog niet bekend. Wel is er aandacht voor administratie van meerkosten door zorgaanbieders, zodat zij kunnen aantonen welke meerkosten gemaakt zijn. In afwachting van de uitwerking van de compensatieregeling kunnen we geen verwachting andere verwachting uitspreken dan dat het Rijk haar toezegging nakomt en er na compensatie geen financieel nadeel zal ontstaan.	
Na-ijlend effect maatschappelijke crisis	SD		Momenteel zien we nog geen opvallende stijging in aantal meldingen en aanvragen voor voorzieningen in de Jeugd. De zorg staat echter wel onder druk en belangrijke sociale en maatschappelijke functies zoals school, bijbaan of thuissituatie is veranderd. We volgen daarom zowel in de uitvoering als in de cijfers de ontwikkelingen in het sociaal maatschappelijk veld. Daarbij houden we rekening met een na-ijlend effect van beroep op zorg en ondersteuning, zodra de landelijke corona maatregelen worden versoepeld	
Volksgesondheid	SD		De effecten van deze crisis op de werkzaamheden van GGD en Veilig Thuis Haaglanden en de inzet van de GGD om het COVID-19 virus te bestrijden zijn nog niet verwerkt in deze rapportage. Wij gaan ervan uit dat er vanuit de Rijksoverheid financiële compensatie volgt voor de extra kosten die gemoeid zijn met de bestrijding van het COVID-19 virus.	
Programma:Sociaal Domein			Het coronavirus en de maatregelen die in dat kader genomen zijn hebben grote invloed op de realisatie van de beleidsdoelstellingen die voor 2020 in de begroting zijn opgenomen.	
			Werkzaamheden ten behoeve van beleidsontwikkeling worden vertraagd vanwege andere prioriteiten, niet alleen binnen het gemeentelijke Sociaal Domein, maar ook bij onze interne en externe samenwerkingspartners.	
			Daarnaast heeft de huidige situatie ook gevolgen voor de beleidskeuzes die worden gemaakt. Door de coronacrisis zijn de doelgroepen veranderd en vergroot. Hierbij kan gedacht worden aan mensen die hun werk en inkomen zijn kwijtgeraakt en/of in een armoedesituatie zitten, een grotere groep eenzamen, maar ook een mogelijke toename van kinderen in Jeugdhulp. Omdat de gevolgen van de crisis nog niet voldoende duidelijk zijn, is het uitvoeren van de huidige beleidsvoornemens geen zekerheid.	
			Na de coronacrisis zal er een evaluatie van de beleidsdoelstellingen moeten worden gemaakt om de impact van deze crises op de beleidsdoelstellingen te bepalen en eventuele nieuwe doelstellingen in het programma op te nemen	

Gemeentelijk vastgoed			De gemeentelijke verhuurde accommodaties konden gedurende de Covid-19 periode niet gebruikt worden. De huurinning is gedurende de restricties van overheidswege stopgezet.	
Verhuur	MO	MV	De landelijke compensatieregeling t.b.v. sportaccommodaties is nog niet uitgewerkt. Derhalve is nog niet bekend wat dit financieel betekent voor de gemeente Rijswijk. Als gevolg van de coronacrisis zijn activiteiten in ons maatschappelijk vastgoed stil komen te liggen. Zo huren Stichting Buurschap Oud Rijswijk (SBOR) en het Rijswijkse Jeugdtheater (RJT) ruimte in de Ottoburg. Deze gehuurde ruimte exploiteren zij door onder te verhuren aan allerlei sportieve, culturele en anderzijds maatschappelijk relevante activiteiten. Hiermee hebben zij een taak van de gemeente overgenomen. De gemeente heeft hierdoor geen beheerder meer in de Ottoburg. Als gevolg van de Corona-crisis zijn de activiteiten gestaakt en worden geen huurpenningen meer ontvangen door de SBOR en het RJT. Daarnaast mogen de gymzalen en sporthallen vanaf 16 maart niet meer gebruikt worden.	pm

De financiële schade van de corona uitbraak is onverwacht en onvoorspelbaar. Daarnaast is het van belang in Rijswijk te blijven investeren. Het college stelt daarom voor de financiële schade van de corona uitbraak, zoals die te zijner tijd resteert na compensatie door het Rijk, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen. In deel 3 wordt dit verder toegelicht en uitgewerkt.

3. KADERNOTA 2021

Inleiding

De kadernota markeert de jaarlijkse start van de gemeentelijke sturingscyclus. Bij de kadernota stelt u de kaders vast waarbinnen de begroting voor het nieuwe jaar moet worden uitgewerkt.

In de kadernota wordt de meerjarenbegroting geactualiseerd: de invloed van de loon- en prijsontwikkeling, ontwikkelingen in de inkomsten en onontkoombare knelpunten worden in kaart gebracht. De kadernota bepaalt het beginsaldo van de begroting 2021 en geeft de ruimte weer waar binnen de uitvoering van het collegeprogramma moet plaatsvinden.

Net als voorgaande twee jaren worden de raadsfracties uitgenodigd hun inbreng voor de begroting mee te geven. De resultaten van het kaderdebat worden meegenomen bij het opstellen van de meerjarenbegroting 2021-2024.

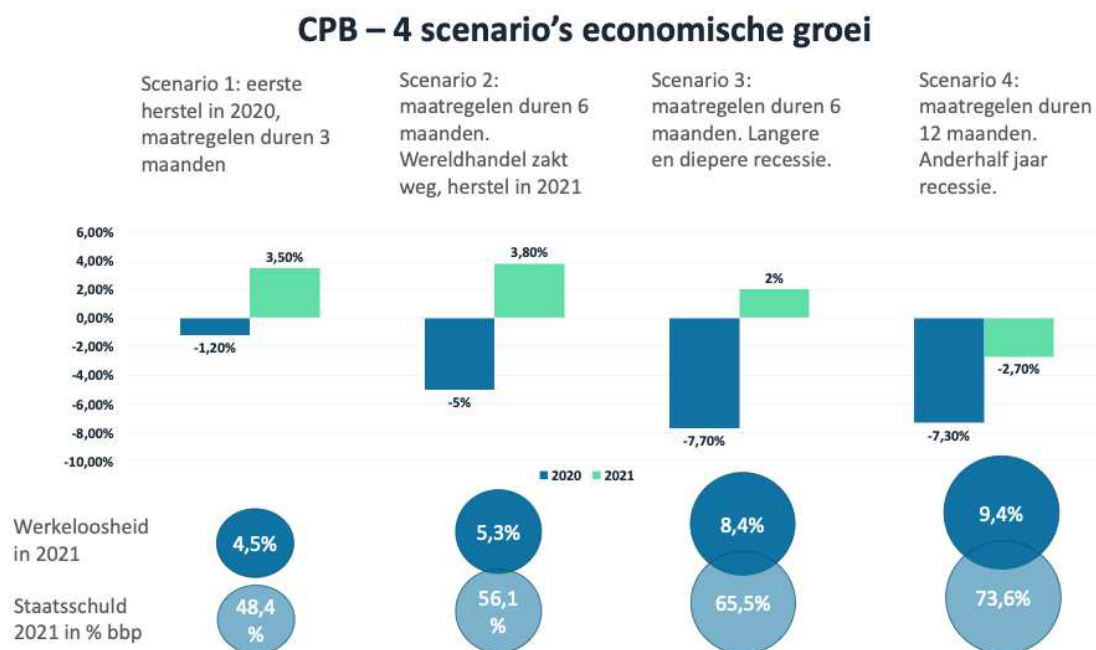
Kaders

De volgende kaders zijn van toepassing op de kadernota:

- Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV)
- Financiële verordening Rijswijk 2016, artikel 4
- Gemeenschappelijk Toezichtkader 2020, Provincie
- Begrotingscirculaire 2021-2024 Provincie
- Begrotingsrichtlijnen
- Financieel kader coalitieakkoord

Context

Deze kadernota en later de begroting 2021-2024 komen tot stand in bijzondere omstandigheden. De corona uitbraak leidt tot grote onzekerheden op macro economische thema's als de economische groei, werkgelegenheid en de overheidsfinanciën. Het CPB heeft hiervoor in maart 2020 vier scenario's gepresenteerd die daar inzicht in geven:

Ten tijde van het opstellen van deze kadernota is duidelijk dat het meest gunstige scenario 1 niet realistisch is en dat het Rijk een noodpakket van miljarden euro's heeft ingezet. In scenario 3 komt de staatsschuld boven de 60% van het BBP, dat zal op termijn leiden tot snijden in de Rijksbegroting waarbij doorwerking naar het Gemeentefonds niet uit te sluiten is.

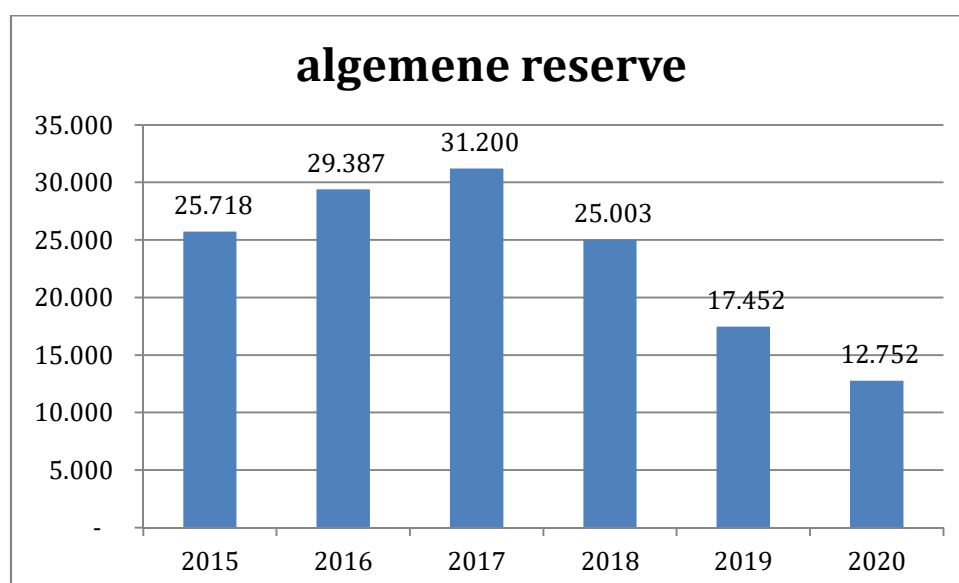
Uit deel 1 van deze rapportage blijkt dat het financiële meerjarenbeeld van de begroting van Rijswijk negatief is. Op basis van de huidige inzichten en zonder maatregelen is sprake van een structureel tekort van ruim € 4 mln. De financiële gezondheid van Rijswijk is kwetsbaar. Op de ranglijst

financiële kengetallen van gemeenten bezet Rijswijk zowel landelijk, als binnen de referentiegroep (gemeenten met 50.000 tot 100.000 inwoners) de laatste plek.

De kengetallen geven een beeld van de financiële gezondheid en zijn onder andere een belangrijk onderdeel van het toezicht door de provincie. Onderstaande tabel geeft inzicht hoe de kengetallen te beoordelen en de huidige score van Rijswijk. Rijswijk heeft een zeer risicovol profiel, met uitzondering van de weerstandsratio:

Kengetal	Solide	Neutraal	Risicovol	Rijswijk 2020 excl. Eneco opbrengst
Solvabiliteit	> 50%	20%-50%	< 20%	9%
Netto Schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%	162%
Weerstandsratio	> 1,4	0,8 – 1,4	< 0,8	1
Grondexploitatie	< 20%	20% – 35%	> 35%	73%

De tekorten van 2018 en 2019 zorgen voor een snel slinkende algemene reserve. De algemene reserve heeft een bufferfunctie voor het opvangen van risico's en tegenvallers. Onderstaand het verloop van de algemene reserve in de afgelopen jaren:

Het negatief rekeningresultaat 2019 wordt in 2020 afgeboekt, hierna resteert € 12,8 mln. in de algemene reserve. Met de huidige tekorten en de mogelijke financiële effecten van de corona uitbraak is dit zeer kwetsbaar.

In aansluiting op het coalitieakkoord ('we bouwen voort aan een controleerbare begroting met inzicht in vrij besteedbare middelen en gebonden middelen') en indachtig de kwetsbare financiële gezondheid heeft het college opdracht gegeven voor het traject Transparant Begroten. Het doel van Transparant Begroten is tussen de wettelijke en niet-wettelijke taken bestuurlijke keuzemogelijkheden inzichtelijk te maken en hierbij de maatschappelijke, financiële en organisatorische effecten te duiden.

Uitgangspunten

Het college hanteert de volgende uitgangspunten voor de begroting 2021-2024:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht, we schuiven de rekening niet naar voren;
- Aansterken van de financiële buffers om tegenvallers op te vangen is gelet op de geschetste context noodzakelijk;
- Afgezien van inflatiecorrecties, geen lastenverhoging. Het college wil inwoners en bedrijven ontzien in deze moeilijke tijd. De eerder vastgestelde stijging van de afvalstoffenheffing voor 2021 blijft wel intact.

- Bezuinigingen om noodzakelijke investeringen in de stad mogelijk te maken, daarbij zetten we eerst in op efficiencywinst en aanpassing van beleid. Als sluitstuk kan verhoging van de inkomsten een laatste optie zijn;
- Blijven inzetten op verdienvermogen gemeente, door groei van de stad en van de economische bedrijvigheid;
- Het college wil een financiële koers uitzetten die kan rekenen op breed draagvlak;

Voorstel

Gelet op de geschetste context en uitgangspunten formuleert het college de volgende vijf voorstellen.

1. Rijswijk heeft een risicovol profiel voor wat betreft de financiële gezondheid. Het college wil binnen vier jaar naar een neutraal profiel toegroeien, zodat de gemeente financieel gezond de toekomst in gaat.

Kengetal	Solide	Neutraal (doel 2024)	Risicovol	Rijswijk 2020 excl. Eneco opbrengst
Solvabiliteit	> 50%	20%-50%	< 20%	9%
Netto Schuldquote	< 90%	90-130%	> 130%	162%
Weerstandratio	> 1,4	0,8 – 1,4	< 0,8	1
Grondexploitatie	< 20%	20% – 35%	> 35%	73%

2. De solvabiliteit is de belangrijkste graadmeter voor de financiële gezondheid. Rijswijk Buiten heeft een tijdelijk effect op de balansverhoudingen en de kengetallen, daarom wordt Rijswijk Buiten in het volgende buiten beschouwing gelaten.

Voor een neutraal profiel (solvabiliteit tenminste 20%) moet het Eigen Vermogen in vier jaar met € 23,5 mln. groeien naar € 51 mln. Het college stelt daarom voor € 20 mln. van de Eneco opbrengst toe te voegen aan de algemene reserve. Door deze toevoeging aan de algemene reserve verbetert de solvabiliteit (exclusief Rijswijk Buiten) direct naar 17%.

De financiële gezondheid ontwikkelt zich daarmee gedurende 2021-2024 als volgt (Rijswijk Buiten en het restant van de Eneco opbrengst ad. € 50 mln. buiten beschouwing gelaten):

Kengetal	2019	2020	2021	2022	2023
Solvabiliteit*	11%	17%	19%	20%	20%
Netto Schuldquote*	161%	143%	129%	112%	102%
Grondexploitatie	86%	73%	58%	47%	33%
* Exclusief Rijswijk Buiten					

3. Het traject Transparant Begroten heeft als doel het inzichtelijk maken van de bestuurlijke keuzemogelijkheden binnen de begroting van Rijswijk. De resultaten van Transparant begroten zijn:

Gevonden efficiency mogelijkheden: € 1.1 mln.

Keuzemogelijkheden aanpassen beleid: € 8.5 mln.

Keuzemogelijkheden vergroten inkomsten: € 1.1 mln.

Het college wil inzetten op het uitwerken van € 5 mln. van deze keuzemogelijkheden.

Hiermee wordt het tekort in de jaren 2021 e.v. (zie deel 1) omgebogen in een overschot, waardoor een gezonde reguliere exploitatie ontstaat die ruimte biedt om in Rijswijk te investeren en risico's in de toekomst op te kunnen vangen.

Alle keuzemogelijkheden van het traject Transparant Begroten zullen openbaar met de raad gedeeld worden. Op grond van de uitgangspunten wil het college inzetten op efficiency (€ 1.1 mln.) en aanpassing van beleid (€ 3.9 mln.).

Het traject Transparant Begroten wordt voortgezet, zodat een vervolgslag gemaakt wordt in het inzichtelijk maken van de bestuurlijke keuzemogelijkheden en de uitwerking ervan.

4. De financiële schade van de corona uitbraak is onverwacht en qua omvang onvoorspelbaar. Daarnaast is het van belang in Rijswijk te blijven investeren. Het college stelt daarom voor de financiële schade van de corona uitbraak, zoals die te zijner tijd resteert na compensatie door het Rijk, ten laste van het weerstandsvermogen te brengen. In de hierboven geformuleerde voorstellen is hiermee rekening gehouden: indien de omvang van de schade beperkt blijft biedt de reguliere exploitatie ruimte om het weerstandsvermogen aan te vullen. Indien de omvang van de corona schade groter uitpakt dan kunnen aanvullende keuzemogelijkheden uit de resultaten van Transparant Begroten uitgewerkt worden.
5. In maart 2020 is de opbrengst van de verkoop van Eneco bijgeschreven. Het college stelt voor € 20 mln. hiervan toe te voegen aan de algemene reserve (voorstel 2). Het college stelt voor het restant ad. € 50 mln. toe te voegen aan een bestemmingsreserve/investeringsfonds. Het college zal investeringskader uitwerken voor de uitgangspunten voor de besteding hiervan, waarover het politieke debat gevoerd kan worden. Het college stelt voor dit investeringsfonds te bevriezen, in elk geval totdat over het investeringskader besluitvorming in de raad heeft plaatsgevonden.

Acties richting begroting

Het proces richting de begroting 2021-2024 bevat de volgende acties:

- Vanuit de resultaten van Transparant Begroten maatregelenpakket samenstellen;
- De gekozen maatregelen Transparant Begroten worden in de zomerperiode uitgewerkt;
- Daarbij wordt rekening gehouden met de uitkomsten van het kaderdebat;
- Eventueel gesprekken met samenleving en maatschappelijk middenveld organiseren.
- Opstellen nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen (zie Financiële Verordening artikel 10)

FINANCIEEL OVERZICHT EN TOELICHTING OP DE OMBUIGINGEN

bedragen x € 1.000,-

Omschrijving	2020 Saldo	2021 Saldo	2022 Saldo	2023 Saldo	2024 Saldo	Exogeen	Endogeen
Beginstand meerjarenbegroting 2020-2024	179	138	374	1682	1682		
Begrotingswijzigingen							
Beginstand voor de voorjaarsnota	179	138	374	1682	1682		
Mutaties voorjaarsnota:							
Programmaontwikkelingen	-1331	-1819	-1744	-1769	-1769		
<i>Programma Algemeen Bestuur en Organisatie</i>	<i>-40</i>						
Lobbystrategie	-40						X
<i>Programma Openbare Orde en Veiligheid</i>							
<i>Programma Verkeer en Vervoer</i>	<i>-426</i>	<i>-355</i>	<i>-310</i>	<i>-310</i>	<i>-310</i>		
Schade jaarwisseling	-26						X
Openbare verlichting	-400	-355	-310	-310	-310		X
<i>Programma Economie en Werken</i>	<i>140</i>	<i>-600</i>	<i>-600</i>	<i>-600</i>	<i>-600</i>		
Dividend Stedin	140	-600	-600	-600	-600	X	
<i>Programma Onderwijs</i>	<i>-54</i>	<i>-14</i>	<i>-14</i>	<i>-14</i>	<i>-14</i>		
Verhoging kapitaallasten indexering IKC Parkrijk	-14	-14	-14	-14	-14		X
Verhoging kapitaallasten uitbreiding kinderopvang	-29	-29	-29	-29	-29		X
Huurverhoging huuropbrengsten kinderopvang	29	29	29	29	29		X
Integraal huisvestingsplan	-40					X	
Regionale Meld en coördinatiefunctie	-15	-15	-15	-15	-15	X	
Regionale Meld en coördinatiefunctie	15	15	15	15	15	X	
<i>Programma Sport, Cultuur en Recreatie</i>	<i>-187</i>	<i>-217</i>	<i>-217</i>	<i>-217</i>	<i>-217</i>		
Subsidie Openbare bibliotheek	-182	-182	-182	-182	-182		X
Overschot Bibliotheek aan de Vliet 2018	30						X
Beheer SV Rozenstraat	-15	-15	-15	-15	-15		X
Beheer SV Penninglaan	-15	-15	-15	-15	-15		X
Activiteitengeld speeltuinen	-5	-5	-5	-5	-5		X
<i>Programma Sociaal Domein</i>	<i>-1048</i>	<i>-261</i>	<i>-261</i>	<i>-261</i>	<i>-261</i>		
Dierenwelzijn	-11	-11	-11	-11	-11		X
Leerlingenvervoer	-20	-61	-61	-61	-61	X	
BUIG							
Uitgaven	-1489	-1489	-1489	-1489	-1489	X	
Inkomsten	1489	1489	1489	1489	1489	X	
Liquidatie/ontvechting DSW	-100					X	
Ooievaarspas	-47	-47	-47	-47	-47		X
Zorgcontinuïteit Jeugd H10	-675					X	
Onderhoudskosten Maatschappelijk Vastgoed	-53					X	
Veilig Thuis	-93	-93	-93	-93	-93		X
GR GGD	-49	-49	-49	-49	-49		X

Programma Wonen en Leven	284	-372	-342	-367	-367		
Groenbeheerplan	-259	-282	-292	-302	-302		X
Landgoederenzone	-32						X
Avaalex	-141						X
Borden Milieuzone	-3					X	
Energietransitie	144	40				X	
Anterieure overeenkomsten In de Bogaard	50						X
Proceskosten In de Bogaard	-100	-50					X
Anterieure overeenkomsten Havengebied	50						X
Proceskosten Havengebied	-80	-30					X
Vergroening Bogaardplein				-15	-15		X
Opbrengst anterieure overeenkomst herontwikkeling	180						X
Personele lasten planologie herontwikkeling	-180						X
Verkoop niet-strategisch vastgoed	695						X
Implementatie Omgevingswet		-50	-50	-50	-50	X	
Schaarste vergunning flexwonen	-10						X
Addendum woonvisie	-10						X
Benedictuslocatie	-20						X
Algemene dekkingsmiddelen en Onvoorzien	-1248	-1513	-1513	-1513	-1513		
Opbrengst Eneco							X
OZB niet-woningen	-500	-500	-500	-500	-500		X
Sloop Brandweerkazerne	-80					X	
Decemercirculaire	-700	-700	-700	-700	-700	X	
Te betalen belastingen	-30	-30	-30	-30	-30	X	
Aanpassing huurovereenkomst Q-Park	-21	-21	-21	-21	-21		X
Verkoop grond t.b.v. parkeerplaatsen	345						X
Dividend BNG	-262	-262	-262	-262	-262	X	
Paragraaf Bedrijfsvoering	-580	-810	-1354	-1384	-1384		
Premie brandverzekering	-36	-36	-36	-36	-36	X	
Gemeenschappelijke bedrijfsvoeringsregeling Rijswijk-Delft	-464	-694	-1238	-1268	-1268		X
Rechtmatigheidsverklaring college	-80	-80	-80	-80	-80		X
Totaal voorjaarsnota 2020	-3159	-4142	-4611	-4666	-4666		
waaraan structureel:	-3063	-4102	-4611	-4651	-4651		
exogeen	-908	-1739	-1739	-1739	-1739		
endogeen	-2155	-2363	-2872	-2912	-2912		
waaraan incidenteel:	-96	-40	0	-15	-15		
exogeen	-807	40	0	0	0		
endogeen	711	-80	0	-15	-15		
Totaalstand na voorjaarsnota 2020	-2980	-4004	-4237	-2984	-2984		
Ombuigingen	3026	0	0	0	0		
Bevriezen areaalgelden	580						
Rentelasten Financiering	234						
Vacaturekorting	500						
Onderwijsbeleid	46						
Onderwijshuisvesting	10						
Eenzaamheid	250						
Communicatie oa ADO arbeidsmarkt	14						
Efficiency reïntegratie/participatie	100						
Inzet parkeerreserve voor mobiliteitsuitgaven	220						
Taakstelling i.v.m. Lobbystrategie	40						
Bijstelling bestaand beleid Ruimtelijke ontwikkelingen	55						
Temporiseren nieuw beleid Ruimtelijke ontwikkelingen	85						
Bedrijfsvoering Ruimtelijke ontwikkelingen	100						
Temporiseren onderhoud Verhardingen en bruggen	400						
Groenbeheer	259						
Luchtkwaliteit	15						
Duurzaamheidsfonds opheffen	22						
Jaarplan Natuur en Samenleving	56						
Brommerregeling	40						
TOTAAL GENERAAL	46	-4004	-4237	-2984	-2984		
Verkoop Eneco aandelen						Over de Eneco opbrengst ad. € 71 mln. vindt apart besluitvorming plaats, dit wordt verwerkt in de 2e halfjaarrapportage.	

Organisatie

In de organisatie wordt € 1,3 mln. bezuinigd door het bevroren van de areaalgelden (€ 0,6 mln.), door lagere financieringslasten (€ 0,2 mln.) en het toepassen van een vacaturekorting voor 2020. De areaalgelden betreft de groei van budgetten als gevolg van de groei van de stad. Het niet-verplichte deel van de budgetgroei is nu bevroren, met als doel het niet uit te geven. Op de financieringslasten is een structureel voordeel ontstaan doordat externe financiering tegen gunstige voorwaarden is aangetrokken. Voor 2020 is daarnaast een vacaturekorting doorgevoerd. Bepaalde vacatures worden gedurende enige tijd bewust niet ingevuld.

Onderwijs

Binnen de portefeuille onderwijs kan zonder al te grote impact eenmalig € 0,05 mln. bezuinigd worden op beleid en huisvesting.

Sociaal Domein

Bij begroting 2020 is € 0,3 mln. structureel beschikbaar gesteld voor nieuw welzijnsbeleid (eenzaamheid). Daarop wordt in 2020 € 0,25 mln. eenmalig bezuinigd. De focus voor 2020 ligt daarmee op de planvorming en uitwerking van de welzijnsnota en de uitvoeringsagenda. Bij de heroriëntatie op de uitgaven voor re-integratie en participatie is geconstateerd dat de uitgaven neerwaarts kunnen worden bijgesteld met € 0,1 mln. Daarnaast wordt bezuinigd op de communicatiebudget van het Sociaal Domein.

Mobiliteitsuitgaven

Voor uitgaven op het gebied van mobiliteit wordt € 0,2 mln. extra onttrokken aan de parkeerreserve.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Binnen Ruimtelijke ontwikkelingen wordt bespaard op de bedrijfsvoering (€ 0,1 mln.) en wordt voor € 0,09 mln. aan nieuwe beleidsplannen getemporiseerd. Op bestaande beleidsontwikkelingen kan daarnaast eenmalig € 0,06 mln. bezuinigd worden.

Verhardingen en bruggen

Door het temporiseren van onderhoud aan verhardingen en bruggen kan eenmalig € 0,4 mln. bespaard worden. Het budget voor calamiteiten en meldingen van inwoners blijft intact.

Groenbeheer

Door meevallers in de aanbesteding, afzien van experimenten in nieuw beheer en temporisering van de implementatie van het nieuwe Groenbeheerplan kan € 0,26 mln. worden bezuinigd in 2020.

Overig

Op de uitwerking van maatregelen uit het Actieplan Luchtkwaliteit kan eenmalig € 0,02 mln. bespaard worden. Tevens wordt eenmalig voor € 0,04 mln. bezuinigd door het uitstellen van een sloopregeling voor vervuilende brommers. Het opheffen van het Duurzaamheidsfonds levert € 0,02 mln. op. En er wordt eenmalig € 0,06 mln. bespaard op de begrote uitgaven voor wijkfeesten en wijkinitiatieven.